

Ubojstvo u Budačkoj Rijeci

Izvještaji s glavne rasprave u obnovljenom postupku

17. travnja 2012. godine – čitanje optužnice i dokazni postupak

Izvještava: Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prate i Jelena Đokić Jović, Documenta; novinari, snimatelji; članovi obitelji optuženika i ostala javnost

Nakon što je predsjednik vijeća, sudac Ante Ujević, objavio predmet glavne rasprave i sastav vijeća, na koji stranke nisu imale primjedbi te uzeo osobne podatke optuženika, glavna rasprava započela je **čitanjem optužnice ŽDO Karlovac**, kojom se optuženog Dakića tereti da je poticao naoružane postrojbe oko sebe okupljene paravojne formacije da u zasjedi dočekaju i iz automatskog oružja ubiju pripadnike policijske patrole u selu Budačka Rijeka, kraj Vojnića, 4. kolovoza 1991. godine.¹

Optuženik je izjavio da je **razumio optužbu**, a predsjednik vijeća je objavio da se optuženik na pripremnom ročištu očitovao o krivnji, izjasnivši se da se **ne osjeća krivim** za kazneno djelo koje mu se stavlja optužnicom na teret.

U svom **uvodnom govoru, zamjenik županijskog državnog odvjetnika iz Karlovca Mladen Krajačić** rekao je da će dokazi koje optužba namjerava izvesti, a to su većim dijelom personalni dokazi, potvrditi da je opt. Mile Dakić bio organizator paravojne skupine, znane kao 'Dakićeva skupina', na području Vojnića, u kolovozu 1991. godine, kao i da je pripadnike tih formacija poticao na nasilje i kaznena djela pa tako i na kazneno djelo koje je predmet optužnice u ovom kaznenom postupku. Za poticanje je iskoristio i lokalne medije nad kojima je imao kontrolu.

U svom **uvodnom govoru, branitelj optuženika, odvjetnik Ljubiša Drageljević**, rekao je da će obrana u dokaznom postupku dokazati da optuženi Dakić oko sebe nije okupio, u optužnici navedenu, naoružanu skupinu, da on te ljude niti ne poznaje, a pogotovo da ih nije poticao da počine utuženo kazneno djelo. Dokazi će pokazati da optuženik, za vrijeme i neposredno prije kritičnog događaja, nije niti boravio na području Korduna, već je radi vlastite sigurnosti bio u Beogradu. Jedine osobe koje je optuženik *tempore criminis* okupio oko sebe, bili su članovi njegove političke stranke, koji s predmetnim događajem nemaju nikakve veze.

Prešlo se na **dokazni postupak**.

Svjedok Mirko Pekić je rekao da je u Memorijalnom parku Petrova Gora bilo samo trofejnog oružja. Dobro je poznao optuženika, koji je bio ugledan u svojoj sredini, vodio je stranku i uživao povjerenje naroda. Iskazao je da je u ljeto 1991. godine vidio u Vojniću ljude u uniformi, ali ne i naoružane osobe. Vidio je, kada je zadnji put, u to doba, bio u Petrovoj Gori, rezerviste TO koji su ušli u Memorijalni centar. O kritičnom događaju ne zna ništa.

Budući da je svjedok u svojim prethodnim iskazima koji su dio ovog sudskog spisa iskazivao u bitnome drukčije, predsjednik vijeća mu je predočio njegov prijašnji iskaz, u kojem je teretio optuženika, na što je svjedok rekao da je istina ono što je danas iskazivao, a tada je govorio po čuvenju.

¹ Radi se o obnovljenom kaznenom postupku na zahtjev optuženika, koji je pravomoćno osuđen *in absentia* na 20 godina zatvora, u kaznenom postupku koji se vodio pred ŽS Karlovac, protiv Mile Dakića, kao prvookrivljenika i protiv još šestorice drugih osoba.

Postupak se vodi po odredbama novog ZKP-a iz 2008. godine.

Svjedok Mile Đurić je rekao da je optuženika poznao od 1967. godine kada je počeo raditi u Memorijalnom parku Petrova Gora, gdje mu je optuženik bio direktor. S istim je bio u dobrim odnosima. Iz vojnog muzeja u Beogradu na Kalemegdanu su preuzeli uoči rata određenu količinu trofejnog oružja koje je bilo onesposobljeno. Svjedok je vodio brigu o tom oružju. Za vrijeme prvih višestranačkih izbora u RH, optuženi Dakić je imao svoju stranku, Jugoslavensku samostalnu demokratsku stranku i gotovo cijeli kolektiv Petrove Gore, osim samog svjedoka i još nekolicine je bio u njoj. Čuo je da je u okviru svoje stranke imao tzv. 'Dakićevu skupinu' i čuo je da su ti ljudi bili naoružani, ali on ništa od toga nije vidio. U jesen 1991. Nikola Zdjelar, nastavnik u osnovnoj školi i još jedna osoba, za koje je pretpostavljao da pripadaju Dakićevoj stranci, došli su po noći u njegov stan u Vojniću i rekli mu da ih je poslao Mile Dakić radi dogovora o trofejnom oružju iz Memorijalnog parka koje je svjedok čuvao. On je taj posjet shvatio kao pritisak i o svemu je sljedeći dan izvjestio načelnika PP Vojnić Boru Vorkapića i sugerirao mu da policija preuzme to oružje, međutim policija nije imala mogućnosti za skladištenje istoga. Potom je svjedok sastavio i istipkao na pisaćem stroju popis muzejskog oružja i zapisnik o predaji koji je potpisao on, optuženik i dvojica svjedoka: Novaković i Brinjak te je oružje predano optuženiku. Napomenuo je, korigirajući vrijeme ovog događaja, da se on zbio prije utemeljenja TO Vojnić i poziva na mobilizaciju koji su bili u lipnju 1991. godine. U svibnju 1991. on je pismeno dobio otkaz. O kritičnom događaju rekao je da nema nikakvih saznanja.

Svjedok Branko Gvozdrenović rekao je da optuženika poznaje još iz 60-ih godina, kada je zajedno s ocem, svoje prve novce zaradio na obnovi partizanske bolnice u Memorijalnom parku Petrova Gora, gdje je optuženik bio direktor. Od 1983. bio je tamo zaposlen kao skladištar, a među ostalim muzejskim predmetima skladištio je i trofejno oružje, koje je početkom 1991. godine predao optuženom Dakiću, koji je uredno potpisao zapisnik o primopredaji. Ne zna što se kasnije dogodilo s oružjem, on je bio na tom mjestu zaposlen do listopada 1991., a nije vidio to oružje kod nikakvih naoružanih skupina. U Memorijalnom parku jedino je vidio naoružanoga Miloša Trbojevića, zvanog Periša. Ništa mu nije poznato niti o kritičnom događaju niti o tzv. 'Dakićevoj skupini'. Opt. Dakić je povremeno dolazio na posao do listopada 1991.

Svjedok Dušan Crnković je iskazao da je do srpnja 1991. godine živio u Rijeci, kada se vratio u Vojnić, a potom je mobiliziran u TO, u seosku jedinicu Ključar. Nije mu poznato da bi *tempore criminis*, na području Vojnića, osim policije i TO, bilo drugih naoružanih postrojbi. Njegova jedinica je osiguravala Memorijalni centar, a nadređen mu je bio Mile Gvozdrenović. Početkom kolovoza 1991., u prolazu je u Memorijalnom parku vidio optuženika. O kritičnom je događaju čuo istoga dana kada se i dogodio, u Vojniću, a kao počinitelji su se spominjali Arkanovi i Hadžićevi ljudi. Na posebno pitanje svjedok je rekao da je upoznao Darka Lukača, na sahrani njegovog rođaka, stradalog na Koranskom mostu, ali ne zna je li isti bio u TO.

Svjedok Nebojša Oparnica je rekao da poznaje od ranije optuženika, budući da mu je optuženikova supruga bila nastavnica u školi, a on je vjenčani kum optuženikovom sinu Spomenku. Nije mu poznato da bi u ljeto 1991. u Vojniću, osim TO, bilo naoružanih grupa. O kritičnom događaju ne zna ništa, osim što je čuo da se dogodio. U 7. i 8. mjesecu 1991. se vidio sa sinom optuženika, ali samoga optuženika nije vidio, no ne zna je li isti negdje odlazio iz Vojnića.

Svjedok Branislav Bukva je radio za Radio i TV Petrova Gora kao novinar. Radio-postaja je bila najstarija lokalna radio postaja u Hrvatskoj, a TV je utemeljena u lipnju 1991. godine. Ne zna da li je bilo emitirano neko upozorenje u svezi hrvatske policije. Kao novinar je istraživao predmetni zločin, ali nije uspio saznati više detalja niti tko bi bili počinitelji. Na posebno pitanje branitelja optuženika, svjedok je odgovorio da je jednom prilikom s optuženim Dakićem bio dva ili tri dana u Beogradu, u to vrijeme.

Glavna rasprava je odgođena, a nastaviti će se 18. travnja 2012. godine u 8:45.

18. travnja 2012. godine – nastavak dokaznog postupka
--

Izveštava: Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Nastavljen je **dokazni postupak**.

Svjedok Milan Opačić je iskazao da nema saznanja o kritičnom događaju, osim onoga što je kasnije pročitao u novinama i priča koje su kružile o Dakićevoj skupini. On sam optuženika nije vidio naoružanoga. Dodao je da poznaje Darka Lukača i da je istoga viđao uniformiranoga i naoružanoga. Dušana Tomića, koji je vozio kombi marke Zastava, žute boje, nije viđao naoružanoga niti u uniformi. On je bio jako dobar s Petrom Tomićem, koji mu je jedne prilike, u Krnjaku, 1995., rekao da se priča da su predmetni zločin počinili Dušan i Mile Tomić.

Budući da je ovaj iskaz svjedoka u suprotnosti s njegovim ranijim iskazima u ovom kaznenom predmetu, predsjednik vijeća mu je predočio njegove druge, ranije dane, iskaze, u kojima je iskazivao da se pričalo da je utuženo kazneno djelo počinila Dakićeva grupa i da je optuženik imao oko sebe okupljenu skupinu bandita. Na pročitane iskaze svjedok je rekao da je on prije iskazivao o onome što je čuo. Na poseban upit branitelja optuženika, svjedok je rekao da optuženoga nikada nije vidio u skupini s ostalim osobama koje su s njim u ovom kaznenom postupku optužene. Nikada nije niti čuo da bi se optuženik s njima susreo ili na drugi način bio u kontaktu.

Svjedok Nikola Oredić rekao je da je, budući da živi u blizini mjesta kritičnog događaja, na oko 200 metara udaljenosti, toga jutra, oko 7 sati, čuo rafalnu paljbu. Tijekom jutra je za događaj čuo na radiju. Nije otišao provjeriti što se dogodilo jer je bio prestrašen, a o svemu je navečer čuo na televizijskom Dnevniku. Svjedok je rekao da on osobno može zagarantirati da počinitelj nije nitko iz njegovog mjesta, Budačke Rijeke.

Svjedok Rifet Hasanović rekao je da je *tempore criminis* bio milicajac u Vojniću. Rekao je da je čuo da su martićevci počinili ovaj zločin, da su to bili uglavnom „slobodni strijelci“ koji su radili na svoju ruku, bez ičijeg zapovjedništva, a bili su iz Krnjaka, odnosno Budačke Rijeke. Među tim osobama su bili Mrkić, Milovanović i Radujković.

Nakon što mu je predočen njegov prethodni iskaz iz ovog kaznenog postupka, svjedok je pojasnio kako u kritično vrijeme opt. Mile Dakić nije sudjelovao u vojnim formacijama i nije zapovijedao ovom skupinom martićevaca, ali je čuo da ih je on kasnije preuzeo i smjestio na Petrovoj Gori.

Svjedok Miodrag Janžek je iskazao da je optuženik, kojega osobno poznaje dugi niz godina, 1990. i 1991. godine, na području Vojnića vodio Jugoslavensku samostalnu demokratsku stranku, koja je za cilj imala očuvanje Jugoslavije, ali ista nije imala puno pristaša. Rekao je da se on u to doba nije mogao puno kretati po Vojniću jer za većinu stanovnika nije bio podoban. Istaknuo je da nema neposrednih saznanja o kritičnom događaju. Navečer kritičnoga dana, u Vojniću se slavilo jer su ubijeni hrvatski policajci, nekontrolirano se pucalo, a govorilo se da je to počinila Dakićeva skupina. Optuženik u to vrijeme nije bio naoružan, ali je imao uniformu i imao je tjelohranitelja koji se zvao Božo Ivanović i radio je u poduzeću Jugokeramika u Vojniću i bio je prvi sljedbenik u optuženikovo političkoj stranci. Ta je stranka bila malo ekstremnija od tadašnje vlasti u Vojniću.

Svjedok Momčilo Vučković je rekao da je bio pripadnik TO i da je kao takav bio smješten na Veljunu, a na obuku je išao u Knin. Nadalje je rekao da poznaje ostale osobe koje su optužene u kaznenom predmetu protiv prvooptuženog Mile Dakića. Svi oni su bili pripadnici Martićeve milicije i zapovijedao im je Ilija Šaula iz Krnjaka. Dodao je da je za vrijeme kritičnog događaja bio u Bosni i Hercegovini, gdje mu se tada rodila kćer. Čuo je više verzija o počiniteljima ubojstva u Budačkoj Rijeci: prema jednoj su počinitelji bili iz Srbije, a prema drugoj neki ljudi iz Krnjaka, ali se nije spominjalo imena, već neke skupine, jer su ljudi bili prestrašeni.

Branitelj optuženika, odvjetnik Drageljević, tražio je da se spis hitno dostavi izvanraspravnom vijeću radi odluke o **istražnom zatvoru** jer je VSRH još 3. travnja 2012. godine donio ukidbeno rješenje kojim se ukida odluka ŽS Karlovac o produljenju istražnog zatvora optuženiku.

Glavna rasprava je odgođena, a nastaviti će se 15. svibnja 2012. godine u 8:45.

Izveštava: Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prate: predstavnici civilnog društva, novinari, snimatelji, članovi obitelji optuženika i ostala javnost

Nastavljen je **dokazni postupak**².

Svjedok optužbe Nikola Trbojević, *tempore criminis* predsjednik izvršnog vijeća skupštine Općine Vojnić, iskazao je da je, koristeći svoje tadašnje ovlasti, pokušao preko policije doći do informacija o počiniteljima predmetnog kaznenog djela, ali bez uspjeha. Temeljeno na saznanjima koje je prikupio, smatrao je da je djelo počinila ekstremna paravojna skupina, bez formalne kontrole. Ovakav zločin političkom vodstvu Vojnića, kojem je pripadao, kao ni opciji koju je zastupao optuženi Dakić, nikako nije bio u interesu jer je izazvao protureakcije i daljnju destabilizaciju i zakrvljavanje društveno-političke situacije. Također je rekao da je po njegovim saznanjima kazneno djelo počinjeno iz oružja kojeg na tom području nitko nije imao. Naveo je da je opt. Dakić imao oko sebe više osoba zaduženih za osobnu sigurnost, kao i sigurnost Memorijalnog parka Petrova Gora, a koji su bili naoružani starim oružjem koje je izgledalo kao oružje iz 2. svjetskog rata. U tom periodu stigla je zapovjed iz Knina da se optuženik imenuje za zapovjednika TO Kordun, ali u dogovoru s njim političko vodstvo je zaključilo da to nije dobar izbor jer je ta funkcija zahtijevala profesionalnog vojnika. Svjedok je dodao da je optuženik, kao ugledan intelektualac, čovjek zaslužan za izgradnju Bakićevog spomenika na Petrovoj Gori, dugogodišnji direktor Memorijalnog parka, dobivao od vlasti u Kninu ponude za razne političke funkcije, ali ih je isti sve odbio. Optuženik nije imao ulogu u radiju Petrova Gora, a imao je mnoge kontakte izvan Vojnića pa tako i u Beogradu, gdje je i putovao.

Budući da su svjedokinje Ljiljana Rešetar Jagličić i Aleksandra Pešić Kostelac u međuvremenu preminule, pročitani su njihovi raniji iskazi.

U iskazima iz istrage i s glavne rasprave, koje je pročitao predsjednik sudskog vijeća, **svjedokinja Ljiljana Rešetar Jagličić**³ koja je ujedno i očevidkinja, iskazala je da je noć uoči kritičnog događaja, spavala zajedno sa svojim maloljetnim sinom, u sobi iznad ugostiteljskog objekta Bosiljke Peurača, ispred kojega se oko 7 sati ujutro događaj zbio. Probudena snažnom rafalnom pucnjavom, čula je sina kako plače i pogledala kroz prozor te je vidjela žuti kombi marke Zastava. Vidjela je i Dušana Tomića, vlasnika kombija i čula kako netko viče "Nema Darca!" i "Darac, hajde!". Dodala je da je Darac bio nadimak Darka Lukača, koji je često svraćao u tu gostionicu, zajedno s Milanom Tomićem. Tako je i prethodnu noć njima dvojici poslužila večeru, negdje oko 22 sata. Nakon pucnjave vidjela je sve tri spomenute osobe s automatskim puškama u rukama. Ukrcali su se u žuti kombi i krenuli prema Vojniću. U prizemlju kuće, u trenutku pucnjave bile su Bosiljka Peurača i njezina kćer.

U iskazu pročitanim od strane predsjednika vijeća, **svjedokinja Aleksandra Pešić Kostelac** navela je među ostalim da je u tom periodu vidjela optuženika uniformiranog i naoružanog, a jednom je prilikom bio okružen grupom mladih pijanih naoružanih osoba u uniformama.

Svjedok obrane Đuro Novaković iskazao je da je neposredno nakon kritičnog događaja došao na lice mjesta jer je u to vrijeme prolazio automobilom od Krnjaka prema Budačkoj Rijeci, gdje je trebao prevesti jednog poznanika, konobara. Vidio je tijela trojice policajaca, dvojice u policijskom vozilu i jednoga na tlu, pored vozila. Pričalo se da je događaj osmišljen u Kninu ili Krnjaku, a da je zamisao bila zarobiti policajce i razmijeniti ih za Gojka Šaulu koji je bio zatvoren u Karlovcu, radi napada na policajce u Tušiloviću. Darka Lukača, koji je naknadno poginuo, Dušana i Milu Tomića, Darka Kresojevića, Đorđa Radujkovića i Stanka Tomića svjedok je vidio s braćom Gojkom i Ilijom Šaulom.

² Optuženik se i dalje nalazi u istražnom zatvoru, budući da je izvanraspravno vijeće ŽS Karlovac, nakon zadnjeg ročišta glavne rasprave, donijelo novo rješenje kojim se optuženiku određuje istražni zatvor.

³ Ime ove svjedokinje se na pojedinim mjestima u dokumentima koji prilože sudskom spisu navodi i kao Ljiljana Rašetar Jagić.

Svjedok obrane Mile Ratković u svom iskazu rekao je da je optuženik, sa svojom jugoslavenskom strankom, u to vrijeme u Vojniću, vodio politiku koja je na neki način bila konkurencija politici koju je vodio SDSS, čiji je on bio član. Optuženi Dakić se zalagao za mirno rješenje krize, a određeni politički centri su ga zato htjeli eliminirati iz političkog života i čak likvidirati pa se od srpnja 1991. sklonio, a čuo je da je živio u Beogradu, kod 'auto-komande'. Do 7. mjeseca 1991. optuženik nije imao veliku slobodu kretanja i nije napuštao Petrovu Goru. Iskazao je da je on tada radio kao poštar i imao dosta informacija te je smatrao da je kritični događaj osmišljen od vojno-obavještajnih struktura JNA.

Glavna rasprava je odgođena, a nastaviti će se 12. lipnja 2012. godine u 8:45.

Vijeće je donijelo rješenje da će predsjednik vijeća, na izvanraspravnom ročištu koje će se dana 10. srpnja 2012. godine u 10:30 održati na ŽS u Rijeci, ispitati putem video-veze svjedoke koji prebivaju u inozemstvu.

12. lipnja 2012. godine – ponovni početak glavne rasprave

Izještava: Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prate: Jelena Đokić Jović (Documenta, Zagreb), predstavnici organizacija civilnog društva, predstavnik Veleposlanstva Republike Srbije, novinari, snimatelji, članovi obitelji i prijatelji optuženika te ostala javnost

Budući da je došlo do **izmjene sastava vijeća**, promjenom jednog suca porotnika, **glavna rasprava je započela iznova**.

Nakon što je ponovo utvrđen identitet optuženika i nakon što se isti izjasnio da je primio pouku o svojim pravima, glavna rasprava započela je iznova. Optuženik je izjavio da je razumio optužbu, o kojoj se, prethodno, na pripremnom ročištu, očitovao da se ne smatra krivim. Stranke su iznijele svoje uvodne govore te se prešlo na dokazni postupak.

Uz suglasnost stranaka, pročitani su iskazi prethodno, na glavnoj raspravi, ispitanih svjedoka.

Nastavljeno je s **dokaznim postupkom**.

Svjedok obrane Josip Boljkovac, iskazao je da *tempore criminis* više nije obnašao dužnost Ministra unutarnjih poslova RH, već je bio pomoćnik ravnatelja SIS-a te se na toj funkciji tada manje bavio događajima u RH, a više protu-špijunažom i situacijom u Beogradu. Rekao je da zna da je, nekoliko dana prije kritičnog događaja, javljeno iz Petrove Gore u sigurnosne službe da policijske ophodnje ne idu na isto mjesto i u isto vrijeme jer da bi mogli biti ubijeni. On ne zna tko je to bio javio. Dodao je da nije imao saznanja tko je te ljude ubio, ali da je siguran, s obzirom na obavještajne informacije kojima je raspolago, da se to nije moglo napraviti bez znanja Milana Martića. Na poseban upit branitelja optuženog Dakića, svjedok je odgovorio da optuženik nikada nije bio predmetom njihovih sigurnosnih ispitivanja, da se nije vezivao s inkriminiranim događajem te da nije iz Vojnića održavao veze s Martićem i s Kninom. U sigurnosnim i obavještajnim provjerama SIS-a, opt. Dakića se nikada nije vezivalo za ovaj događaj niti ga se obrađivalo kao nekoga tko je imao značajnu ulogu na području Vojnića.

Svjedok Mirko Božić rekao je da je u vrijeme kritičnog događaja, bio u svojoj kući u Budačkoj Rijeci, koja je udaljena oko 300 metara od lica mjesta, ali se iz nje isto ne vidi, radi uzvisine koja je između. Tada se nalazio u kupaonici i čuo je rafalnu paljubu. Budući da je njegova majka bila pošla u smjeru odakle se čula pucnjava, a bila je išla odnijeti na otkup mlijeko, on se požurio vidjeti što je s njom. Putem je vidio, u policijskom vozilu, tijelo jednog ubijenog policajca, čija je glava bila na upravljaču, a tijelo drugoga je ležalo pored automobila. Nazvao je policiju da prijavi ovaj događaj, ali su oni za isti već saznali. Nakon događaja, u

Krnjaku na cesti i u lokalima nije bilo nikoga, ljudi su u strahu pobjegli u brdo, u šumu. O događaju se neposredno nakon njega nije pričalo zbog straha i bio je svojevrsna tabu tema. Tek kasnije kad su o tome počele pisati novine, pojavile su se različite priče, međutim nitko nije sa sigurnošću govorio tko su počinitelji. Na poseban upit branitelja optuženika, svjedok je rekao da se Ilija Šaula povezivao s Dušanom, Milom i Stankom Tomićem, kao i s Đorđem Radujkovićem i Darkom Kresojevićem. Svi su oni bili iz Krnjaka i nosili su uniformame, ali se on s njima nije družio. Dodao je da opt. Dakića nikada nije vidio s navedenim osobama niti ga se s njima dovodilo u vezu.

Svjedok Predrag Mrkić iskazao je da nema neposrednih spoznaja o kritičnom događaju, ali da je o istome čuo od djeda koji se te zgrade morao vratiti kući jer zbog ovog događaja nije mogao proći cestom do Karlovca. Rekao je da pozna Stanka Tomića s kojim je išao u školu, u paralelni razred. S potonjim je išao u razred i Đorđe Radujković. Poznaje i Milu Tomića i Darka Kresojevića. U vrijeme kritičnog događaja te osobe nije vidio u uniformama, ali su oni nešto kasnije bili mobilizirani u Martićevu policiju i kao takvi nosili su odgovarajuće uniforme. Iskazao je da je i on sam bio mobiliziran u tu istu postrojbu, krajem ljeta 1991. godine, negdje u 8. ili 9. mjesecu, gdje je proveo dva do tri mjeseca, a zapovjednik im je bio Ilija Šaula. Šauli je vjerojatno bio nadređen Milan Martić. Postrojba je koristila žuti kombi Šumarije Krnjak. On nije poznao optuženika niti ga je vidao u društvu spomenutih osoba, a nije ni čuo da se povezuje s inkriminiranim događajem.

Branitelj optuženika, odvjetnik Ljubiša Drageljević, izrazio je **prigovor** koji se odnosi na odlučivanje o istražnom zatvoru u kojem se nalazi optuženik. Naime, branitelj smatra da je postupanje izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Karlovcu, koje odlučuje o osnovanosti istražnog zatvora, protuustavno i protuzakonito. Istaknuo je da isto vijeće, već u trećem navratu ne poštiva odredbe ZKP-a koje mu nalažu da prilikom odlučivanja o istražnom zatvoru osobito žurno postupi, što ovdje nije slučaj jer vijeće već 20 dana nije zakazalo izvanraspravno ročište. Stoga je izrazio molbu da se sudski spis dostavi izvanraspravnom vijeću radi odlučivanja o osnovanosti istražnog zatvora.

Glavna rasprava je odgođena *sine diem*, a nastavak će biti određen nakon što na izvanraspravnom ročištu zakazanom za dan 10. srpnja 2012. godine, u 10:30 sati, na Županijskom sudu u Rijeci, budu putem video-veze ispitani svjedoci koji se nalaze u inozemstvu.

23. travnja 2013. godine – ponovni početak rasprave

Izveštava: Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prate i Jelena Đokić Jović, Documenta; novinari, snimatelji; članovi obitelji optuženika i ostala javnost

S obzirom na prekid rasprave u trajanju duljem od 3 mjeseca, sukladno čl. 407. st. 3. ZKP-a (2008.) **rasprava je započela iznova.**

Na ročište je pristupio svjedok Matija Vukonić, kojeg je naknadno predložilo Državno odvjetništvo iz Karlovca.

Branitelj optuženika, odvjetnik Ljubiša Drageljević, usprotivio se ispitivanju pristupjelog svjedoka, budući da bi se isti, po prijedlogu državnog odvjetništva, trebao ispitati na okolnost navoda iz rokovnika pripadnika vojne službe sigurnosti, Vlade Dodoša, koji još uvijek nije izveden kao dokaz, budući da je samo njegova preslika, ne i original, dostavljen u spis. Istaknuo je da je predloženi personalni dokaz nov i nezakonit jer nije u skladu s jasnim i izričitim pravilima ZKP-a o dokazima.

Ovlaštena javna tužiteljica, replicirala je branitelju optuženika, istaknuvši da je ŽDO predalo u spis samo kopiju odnosnog dokumenta jer nisu, sve do sada, uspjeli pribaviti njegov original, a iz posljednjeg dopisa

SOA-e proizlazi da original još uvijek nije pronađen. Upravo stoga tužiteljstvo je predložilo za danas pozvanog svjedoka, kako bi isti potvrdio autentičnost navedenog rokovnika. Isti nije bio predložen na pripremnom ročištu jer tada još tužiteljstvo za njega nije niti znalo.

Branitelj optuženog Dakića potom je izjavio da se na ovaj način krše odredbe ZKP-a, Ustava RH i EKLJP o pravu na obranu i pravu na pravično suđenje, budući da se radi o preslici, a ne originalu dokumenta, koji kao takav, a bez navođenja mjesta njegova nalaska, njegovog izdavatelja i bez ubiciranja originala, ne može poslužiti kao dokaz u ovom kaznenom postupku.

Vijeće je donijelo **rješenje** da se u svojstvu svjedoka sasluša Matija Vukonić i to budući da nije našlo razloga zbog kojeg ne bi poklonilo vjeru državnom odvjetništvu da su tek naknadno saznali za ovog svjedoka i njegove spoznaje o odnosnom rokovniku.

Zamjenica Županijskog državnog odvjetnika iz Karlovca predložila je da se prvo izvede materijalni dokaz, dnevnik Vlade Dodoša, budući da je za ispitivanje svjedoka Matije Vukonića potrebno istome predočiti ga.

Branitelj je iskazao suglasnost s tužiteljstvom da se najprije izvede materijalni dokaz potreban za ispitivanje danas pristupjelog svjedoka. Također je naglasio da se u dokumentu SOA-a, koji je tužiteljstvo dostavilo u spis, nalazi bilješka da se original dokumenta nalazi u Državnom arhivu u Karlovcu u kutiji br. 1145-1. Obrana zato predlaže da se od Državnog arhiva u Karlovcu pribavi original odnosnog dokumenta.

Vijeće je donijelo rješenje da se rasprava odgađa, a državno odvjetništvo se obvezuje od Državnog arhiva u Karlovcu zatražiti službeni podatak o navedenom rokovniku, kao i provjeru podatka da li je skriptor rokovnika Vlado Dodoš, bivši pripadnik Službe sigurnosti JNA živ.

15. siječnja 2014. godine – ponovni početak glavne rasprave

Nakon ponovnog otvaranja⁴ rasprave predsjednik vijeća je otvorio zasjedanje, objavio predmet glavne rasprave i sastav sudskog vijeća, koji je ostao neizmijenjen, na koji stranke nisu imale primjedbi. Nakon konstatacije da su ispunjene pretpostavke za održavanje glavne rasprave, vijeće je utvrdilo istovjetnost optuženika.

Nakon što mu je pročitana optužnica, optuženiku su predočene odredbe o njegovim pravima u postupku iz čl. 4. i 5. ZKP-a te je isti potom izjavio da će se braniti u prisutnosti branitelja. Pozvan da se izjasni o tome kakav stav zauzima prema optužnici naveo je da se ne smatra krivim.

Dokazni postpak

Svjedok Nikola Rakocija

Svjedok je iskazivao istovjetno kao i ranije. Na pitanja ŽDO je izjavio: da se radilo o uobičajenom punktu, da su svi bili u vojničkim odorama te da je vozač bio Mile Butina. Butina je prvi izišao iz vozila i uzeo njegovu automatsku pušku, ne zna da li je uzeo pušku kad je čuo "ruke u vis" i kada je počelo pucanje. Izjavio je da je pogođen izvan vozila, da su najmanje tri osobe bile uniformirane, nikoga od tih osoba ne bi mogao prepoznati. Pojasnio je da su bili pozvani na predaju kad su bili izvan vozila te da je odmah nakon toga slijedila rafalna paljba.

Na pitanja branitelja svjedok je odgovorio da su Butina i on izašli iz vozila dok još nije bilo nikakvih sumnji u napad. Svjedok nije imao oružja, prvi je primijetio te osobe te uzeo njegovu pušku i počeo pretrčavati cestu. Pretpostavlja da ju je uzeo kad je čuo "ruke u vis". Sa sigurnošću tvrdi da su najmanje tri osobe pucale.

⁴ Zakon o kaznenom postupku, čl. 310 st. 3; Glavna rasprava mora iznova početi i svi se dokazi moraju ponovno izvesti ako se rasprava drži pred drugim predsjednikom vijeća. Isto vrijedi i u slučaju ako je odgoda trajala dulje od dva mjeseca.

Naglašava da je bilo uobičajeno da je patrola nacionalno miješana, a da su tada baš bili svi Hrvati. Tek kad je ovaj atak završio bilo je neke pucnjave, ali ne zna sa koje strane.

Čitanje iskaza svjedoka Dušana Tomića

Pročitano je iskaz svjedoka Dušana Tomića, koji je ispitan putem video konferencijske veze.

16. 01. 2014.godine – nastavak dokaznog postupka

Čitanje iskaza svjedoka

Pročitani su iskazi svih do sada ispitanih svjedoka:

- svjedoka optužbe: Mirka Pekića, Mile Đurića, Branka Gvozdenovića, Dušana Crnkovića, Nebojše Oparnice, Branislava Bukve, Milana Opačića, Nikole Oredića, Rifeta Hazanovića, Miodraga Janžeka, Momčila Vučkovića, Nikole Trbojevića, Ljiljane Jagić Rešetar, Aleksandre Pešić Kostelac; ispitanih putem video konferencijske veze: Srđana Kozline, Petra Tomića, Petra Tomića;

- svjedoka obrane: Đure Novakovića, Mile Ratkovića, Josipa Boljkovca, Mirka Božića, Predraga Mrkića; ispitanih putem video veze: Dragoslava Jovanovića, Milana Kresojevića, Nebojše Lukića, Bože Ivanovića, Čedomira Jovanovića, Dušana Tomića.

Uvid u materijalne dokaze

Nastavljeno je sa dokaznim postupkom čitanjem dokumentacije iz spisa vezane za optuženika: smrtni list za Vladu Dodoša, Odgovor hrvatskog memorijalnog centra, Dnevnik Vlade Dodoša.

Nakon čitanja "Dnevnika" branitelj optuženog je istaknuo kako se radi o nezakonitom dokazu temeljem čl. 10 st. 2. točka 2. ZKP-a. Optužba je predočila presliku 10 stranica dnevnika osobe koju naziva Vlado Dodoš. Original nije pronađen te je sporno kako je pribavljena sporna preslika. Branitelj je istaknuo da je potrebno izvršiti vještačenje rukopisa, budući da je vještačenje *de facto* i *de iure* nemoguće smatra da je preslika nezakonit dokaz na kojem se ne može temeljiti presuda.

Optužba smatra da se radi o zakonitom dokazu te je na okolnost autentičnosti dnevnika predložila saslušanje svjedoka Matije Vukonića.

Branitelj je istaknuo da nije na jasan način utvrđeno da li i kad je izvornik navodnog dokumenta bio u posjedu državnih tijela RH, tim više što se u spisu nalazi podatak da se izvornik dokumenta nalazi u Državnom arhivu u Karlovcu i to u određenoj kutiji.

Svjedok Matija Vukonić

Svjedok je, gledajući rukopis dnevnika, a poznavajući rukopis Vlade Dodoša, sa sigurnošću tvrdio da se radi o njegovom rukopisu. Svjedok je istaknuo da se u dnevniku navodi (22.9.1991.) da je komandant naredio da se njega uhapsi kao šefa (što je on bio) i prevede u SJP Vojnić, te je naveo da je u pratnji bio on, Arbutina i drugi. Po tome zna i tvrdi da je to njegov dnevnik. Na pitanje branitelja odgovara da su te bilježnice bile stalno u uporabi i bile su pravilo službe. Individualno je bilo kako će tko pisati u toj bilježnici. Te bilježnice je svaki operativac držao u svojoj kasi, nije imao potrebu obavljati uvid, ali je to mogao učiniti. Mišljenja je da nije bilo moguće da bi netko drugi upisivao neki sadržaj u dnevnik jednog operativca, a pogotovo da ne bi sadržaj došao do neke druge osobe.

Obrana je smatrala da je saslušanje ovog svjedoka također nezakonit dokaz te da je njime povrijeđeno pravo na obranu i pravično suđenje okrivljeniku temeljem čl. 29. Ustava RH te čl. 6. Konvencije o zaštiti ljudskih

prava Europske Unije⁵. Obrana tvrdi da se prostim uvidom u ispravu može sasvim osnovano zaključiti da se radi o najmanje četiri skriptora tog dokumenta, a bez vještačenja nemoguće je utvrditi koji su još potencijalni skriptori uz navedenog skriptora Vladu Dodoša.

Natavak čitanja materijalnih dokaza

Slijedeći materijalni dokazi predloženi su na okolnost dokazivanja uloge i značenja Mile Dakića na području Vojnića i okolnih mjesta, te činjenice da je imao veliki ugled i utjecaj na lokalnoj razini i u političkim strukturama u Kninu i Srbiji.

1.dokaz: Tužba Raselovom sudu od 26.12.1990. koju je podnijela Jugoslavenska samostalna demokratska stranka, u potpisu Mile Dakić, gdje upozorava na provođenje genocida nad srpskim narodom u RH i ističe da u takvim uvjetima nitko ne može očekivati od srpskog naroda lojalnost i građansku poslušnost;

2.dokaz: dokument - izvješće pripadnika službe državne sigurnosti o sigurnosnoj situaciji u općinama Vrginmost, Vojnić i Topusko od 1.4.1991., izuzet iz Centra domovinskog rata Zagreb. U izvještaju se navodi da sve konce na terenu vuče Mile Dakić;

3. dokaz: Naredba o imenovanju pomoćnika zapovjednika TO SAO Krajine za drugu i treću (Kordun i Banovina) zapovjednu zonu od 20.8.1991. kojom se Mile Dakić imenuje za pomoćnika zapovjednika za drugu operativnu zonu. Ovu odluku je donijela Vlada SAO Krajine, a potpisao ju je predsjednik Milan Babić.

Optužba smatra da odluka Vlade Krajine o utemeljenju republičkog povjerenstva za ratne zločine genocida (18.8.1991.) kojom se za člana komisije postavlja Mile Dakić dokazuje da je on bio osoba od povjerenja Vlade Krajine.

Branitelj je naveo da se Mili Dakiću ne sudi za kazneno djelo ratnog zločina po tzv. zapovjednoj odgovornosti, već se tvrdi da je isti navodno početkom kolovoza 1991. poticao konkretne ljude sa imenom i prezimenom na konkretno kazneno djelo. Stoga priložena dokumentacija nije relevantna. Naveo je da se nada da se Mili Dakiću ne sudi zbog svjetonazora i uvjerenja, već konkretnih čina. Branitelj je istaknuo kako tužba Raselovom sudu nema nikakve veze sa ovim kaznenim djelom da zapisi obavještajne službe nikad nisu bili niti smiju biti dokaz u kaznenom postupku. U osvrtu na odluku Vlade tzv. RS Krajine je istaknuo da ona sama po sebi u kontekstu ovog kaznenog djela ne znači ništa te da ona nikada nije zaživjela, jer je Dakić kao pripadnik druge političke opcije odbio to imenovanje, kao i da je donesena godinu dana nakon tragičnog događaja. Isto tako imenovanje za zapovjednika republičkog povjerenstva za ratne zločine nosi datum nakon tragičnog događaja te ne govori ništa o ovom kaznenom djelu niti ima bilo kakve veze s njim.

Izmjena optužnice

Državna odvjetnica je izmijenila činjenični i zakonski opis kaznenog djela i pravnu kvalifikaciju, tako da oni glase:

Tijekom 1991. godine, za vrijeme oružane akcije JNA i pripadnika drugih paravojnih neprijateljskih formacija na RH u cilju nasilnog rušenja državnog ustroja RH i odcjepljenja njenih pojedinih dijelova, te stvaranja tzv. SAO Krajine uključio se u stvaranje, organiziranje i naoružavanje paravojnih oružanih postrojbi u kojima je i sam sudjelovao, a čiji pripadnici su bili i Darko Lukač, Dušan Tomić, Mile Tomić, Darko Kresojević, Đorđe Radujković i Stanko Tomić, koji su 4. kolovoza 1991. u mjestu Budačka Rijeka po nalogu Miloša Martinovića, pripadnika TO Krnjak, u zasjedi dočekali pripadnike PU Karlovačke kojom prilikom su Mile Butina, Zlatko Škrlec i Josip Milčić smrtno stradali, dok je Nikola Rakocija zadobio teške tjelesne ozljede, dakle, sudjelovao u oružanoj pobuni koja je upravljena na ugrožavanje ustavom utvrđenog državnog i društvenog ustroja i sigurnosti RH, a koji je imao za posljedicu smrt tri osobe i ranjavanje jedne,

---

⁵ Pretpostavljamo da je mislio na Europsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava – NN MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10

pa je time počinio krivično djelo protiv Republike Hrvatske - oružanom pobunom - označeno u čl. 235. (236.f) st. 1. u svezi čl. 244. (236.o) st 1. Krivičnog zakona Republike Hrvatske, a kažnjivo po čl. 244. st. 1 Krivičnog zakona Republike Hrvatske.

U spis je priložen dopis državnog odvjetništva o izmijenjenom činjeničnom i pravnom dijelu optužbe te je državna odvjetnica usmeno iznijela razloge takve izmjene.

Braniteljevo očitovanje na izmijenjeni činjenični opis i pravnu kvalifikaciju:

U materijalno pravnom smislu suglasan je sa ŽDO da ne postoji niti jedan dokaz da bi Mile Dakić počinio kazneno djelo poticanja na ubojstvo. Što se tiče pravne oznake i izmijenjenog činjeničnog opisa glede kaznenog djela oružane pobune obrana drži da ni za to kazneno djelo nema dokaza. Izvršeno je mehaničko spajanje funkcija koje je Dakić imao tijekom 1991. sa tragičnim događajem u Budačkoj Rijeci, i njega se dovelo u vezu sa počiniteljima tog kaznenog djela. Što se tiče formalno pravnog aspekta upozorio je na činjenicu da je postupak protiv okrivljenog započeo nakon što je lišen slobode u BiH i izručen RH temeljem sporazuma o izručenju koji su zaključile RH i BiH. Prema Međunarodnoj konvenciji o izručenju, osoba koja bude izručena državi moliteljici može biti suđena samo za djelo za koje je izručena. U ugovoru o izručenju s BiH ugrađeno je načelo specijaliteta koje kaže da se može suditi samo za kazneno djelo koje je predmet izručenja, a nakon izvršene promjene kvalifikacije može se goniti samo i isključivo uz suglasnost BiH kao države izručenja.

Iznio je da je nakon ovakve pravne kvalifikacije moguće donijeti jedinu moguću presudu i to na temelju Zakona o općem oprost (NN 80/ 96), gdje je predviđeno u čl. 1. da kaznena djela, između ostalih oružana pobuna ili djela u vezi s oružanom pobunom, neće biti kažnjiva ako su počinjena u razdoblju od 17. kolovoza 1990. do 23. kolovoza 1996. godine. Stoga je predložio da vijeće donese odbijajuću presudu za ovo kazneno djelo. Branitelj je zatražio da se donese rješenje o ukidanju mjere opreza i jamstva, koje je izvanraspravno vijeće suda donijelo u odnosu na optuženika. Branitelj je također smatrao da, ukoliko sud donese odbijajuću presudu, da nema potrebe iznositi obranu.

Proglašenje presude

Vijeće je donijelo presudu kojom je optužbe odbijena.

Troškovi postupka pali su na teret proračunskih sredstava.

Ukinuto je:

- rješenje br. Kv-91/2012-3 od 20.6.2012. kojim je optuženiku određena jamčevina u iznosu od 1.100.000,00 kn;
- rješenje br. Kv-78/2013 od 17.9.2013. kojim su optuženiku određene mjere opreza: mjera obveznog redovitog javljanja PP Vojnić te privremeno oduzimanje putne isprave Republike Srbije na ime Mile Dakić.

Zapažanja:

Obnovljeni postupak ranije u odsutnosti osuđenom Mili Dakiću započelo je u travnju 2012. godine. Dana 16. siječnja 2014. godine postupak je obustavljen, nakon što je prethodno tužiteljstvo izmijenilo optužnicu. Tijekom postupka Mili Dakiću su bile određene mjere opreza: mjera obveznog redovitog javljanja i mjera oduzimanja putne isprave Republike Srbije. Optuženiku je bila određena i jamčevina u iznosu od 1.100.000,00 kn. Sud je donošenjem presude o odbijanju optužbe donio rješenje o ukidanju ovih mjera i jamčevine.

Izveštava: Milena Čalić-Jelić

Suđenje prate: novinari, snimatelj, rodbina okrivljenog, Documenta Zagreb, GOLJP, konzul Republike Srbije u Hrvatskoj, ostala javnost